

Johannes van Teffelen (1818-1858)

Schoenlapper in Amsterdam

In 1853 woonde Johannes van Teffelen met zijn vrouw Femmetje in een Pothuis aan de Raamgracht.

Een pothuis (puthuis) is een kleine verdiepte aanbouw van een ander pand wat gebruikt werd als werkplaatsje en soms zelfs als woonruimte van ambachtslieden en hun gezin.

Wie is Johannes van Teffelen?

Johannes is mijn 1th cousin 5x removed (1C5r), oftewel: hij is een volle neef van mijn voorvader Jan Hendrik van Teffelen (1813-1888) die 5 generaties voor mij in mijn stamboom zit.

De ouders van Jan Hendrik van Teffelen is echtpaar Frans en Cornelia van Teffelen uit Amsterdam. Zij waren neef en nicht. Ook al zeiden ze van niet toen ze in ondertrouw gingen in 1796 in Amsterdam.

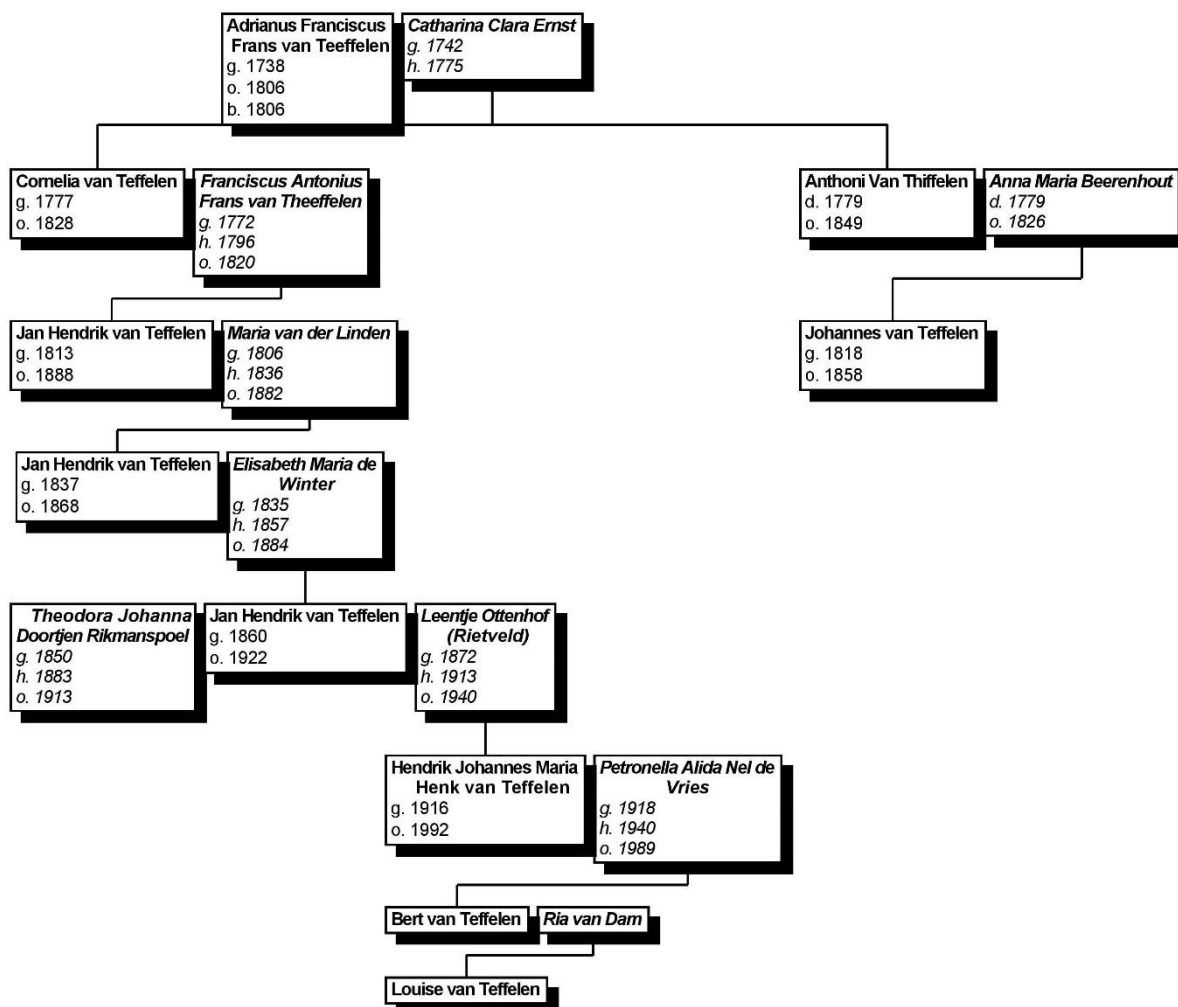
Dit is het enigste 'geval' van kwartierstaatverlies in mijn stamboom.

Johannes' vader Anthoni is een broer van Cornelia van Teffelen die gehuwd was haar neef (1C) Frans (Franciscus Anthonius) van Theeffelen/Teffelen.

Maar Johnnes' vader Anthoni is óók een volle neef (1C) van Cornelia's man Frans!

Conclusie: ik heb daardoor iets meer 'van Teffelen dna' in mijn genen zitten dan ik normaal zou hebben. Maar de gezamenlijke voorouders van Frans en Cornelia zijn zo'n 300 jaar geleden geboren, dus ik maak mij er niet veel zorgen over.

Voor mijn andere hobby, dna painting, vind ik dat eigenlijk wel fijn. Meer kans om stukjes 'van Teffelen dna' te vinden van mijn verre voorouders.

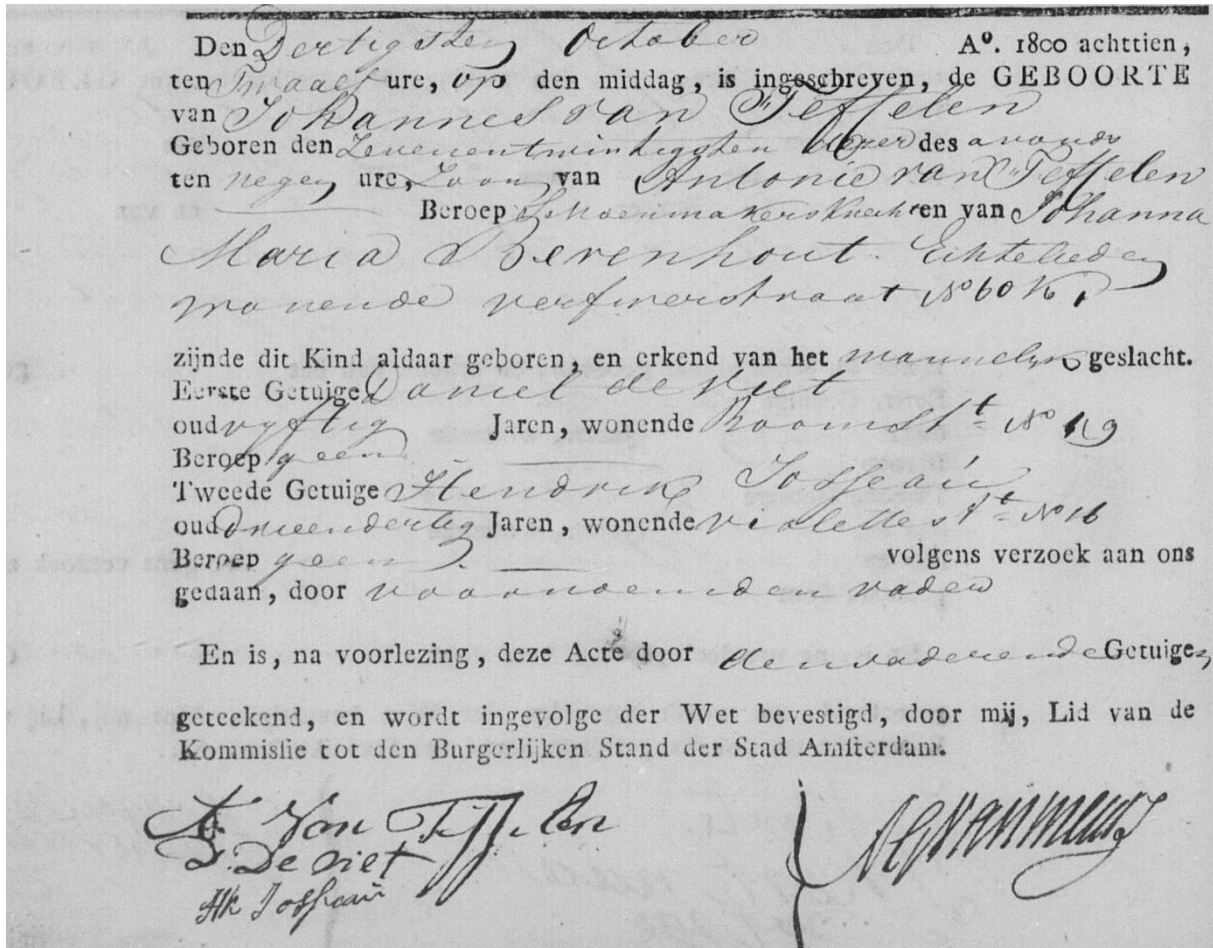
Maar dit verhaal gaat over Johannes van Teffelen.

Hij is 'n doodlopend takje in mijn stamboom zoals je hier rechtsboven kan zien.

Nadat ik deze week onverwacht meer informatie over hem vond, vond ik dat het tijd werd om dit op te schrijven. Het blijft tenslotte familie. En korte stamboomtakjes verdienen ook aandacht.

Johannes is geboren om 21.00 op 27 oktober 1818 in Amsterdam als zoon van schoenmakersknecht Anthoni van Tuffelen (van Thiffelen) en zijn echtgenote Anna Maria Beerenhout.

Zijn vader deed aangifte van de geboorte en zette zijn handtekening zoals je hieronder kan zien.

Johannes (31) is trouwt hij op 24 september 1850 met werkster/naaister Femmetje de Nooij. (40)

Haar leeftijd is hoogstwaarschijnlijk de reden dat zij geen nageslacht hebben gekregen.

Johannes kon, in tegenstelling tot zijn vader, niet schrijven.

Zijn zwager Hendrik Beuker de man van zijn oudere zus Cornelia, heeft dit verklaard en ervoor getekend op de huwelijksakte.

Johannes heeft in de jaren met Femmetje gewoond in een pothuis op de Raamgracht, in de Berensteeg, beide in wijk C, en in de Elandsstraat. In 1858 woonde hij in de Verversstraat 398. Allemaal in de buurt van het huidige Waterlooplein.

plm 1880 Houtkoperburgwal / Zwanenburgwal, nu Waterlooplein in Amsterdam.

Helaas is hun huwelijk geen lang leven beschoren want op 5 april 1858, Johannes is dan 39, slaat het noodlot toe.

Hij valt 's avonds van een trap van 6 á 8 treden, ze vinden hem bewusteloos met zijn achterhoofd op een regenbak.

Als hij bijkomt heeft hij enorme pijn in zijn nek, braakt hij bloed en is hij verlamd.

Op 6 april, de dag er na, is hij naar het Binnengasthuis gebracht (op een handkar?) en onderzocht.

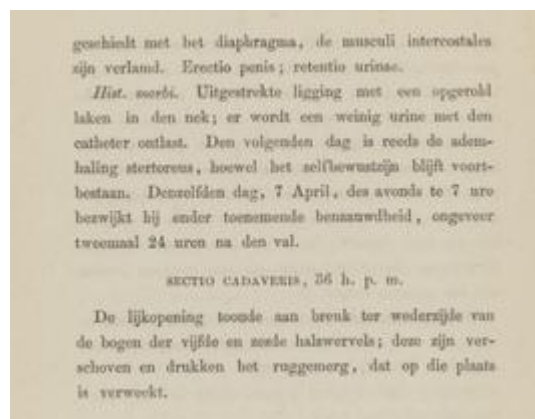
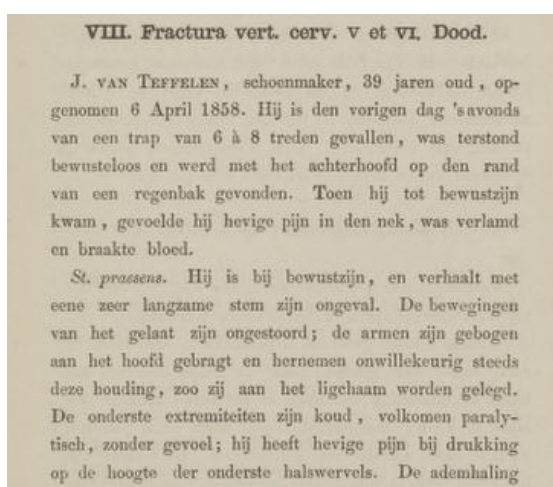

Het Binnengasthuis met het poortje. De gebouwen links horen er ook bij.

Dat las ik deze week in het boek wat ik op Delpher tegenkwam bij de nieuwe aanwinsten. **Posthumus Meyjes, Willem Christiaan, "Over traumatische beleedigen der wervelkolom"**. Ten Brink & De Vries, 1859. Geraadpleegd op Delpher op 25-06-2022, <https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMUBA08:000001472:00007>

Het is een Academisch proefschrift van W.C. Posthumus Meyjes waarin 22 ongevallen aan de wervelkolom en hun afloop worden beschreven.

Doordat ik mijn familienaam had ingetikt op Delpher kwam ik toevallig bij dit boek terecht. En wist ik al snel met zekerheid dat deze Johannes van Teffelen verre familie van mij was. De data uit zijn overlijdensakte én de doodsoorzaak, datum en leeftijd in een ander archief (statistieke doodsoorzaken) klopten met het verhaal en diagnose in bovenstaand boekwerk. <https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMUBA08:000001472:00025>

Uit onderzoek bleek dat zijn 5e en 6e nekwerfel waren gebroken. Het deed enorm pijn als er op werd gedrukt. (!)

Hij ademde bij binnenkomst moeizaam. Benen waren koud en gevoelloos.

Zijn armen gingen, ondanks zijn verlamming, steeds in onwillekeurige beweging naar zijn hoofd.

De volgende dag, 7 april 1858, ging het nog slechter met hem. Hij was nog wel bij bewustzijn maar had een stertoreuze ademhaling. Rochelend en/of snurkend moet dat zijn geweest volgens een oud medisch woordenboek.

Die avond om 19.00 is hij overleden, nadat hij het steeds benauwder kreeg, bijna 48 uur na zijn ongelukkige val.

Als anderhalve dag na zijn dood het lichaam wordt opengemaakt blijkt dat inderdaad zijn 5^e en 6^e ruggenwervel gebroken en verschoven waren en dat zijn ruggenmerg beschadigd was.

Zo eindigde het ongetwijfeld zware leven van Johannes in het Binnengasthuis aan de Achterburgwal in Amsterdam.

Zonder dit artikel waren het maar gewoon een paar data geweest in de aktes van Johannes van Teffelen en wat jaartallen in mijn stamboom.

Nu hebben we een klein inkijkje in zijn leven gekregen, met name over het einde.

Nog 'n prent van het Binnengasthuis uit die periode:

En Femmetje?

Weduwe Femmetje (48) trouwde 10 maanden later, op 23 februari 1859, in Amsterdam met weduwnaar Hermanus Franciscus Duffels. (53) Zijn beroep was smid.

Helaas werd ze wederom weduwe.

Op 3 januari 1866 treedt ze (55) in het huwelijk met weduwnaar en warmoezier Jacob Donk. (50) (Een warmoezier = een tuinder, kweker van groenten voor de verkoop.)

Femmetje (77) overlijdt op 26 maart 1888 in Amsterdam aan een zwak hart in het Buitengasthuis, ze woonde toen in de Tuinstraat nr 28.

Maart							
11	Angeliusstraat	13 60	11	0	34	Sigarenm:	phthisis pulmon.
12	Tuinstraat	13 70	11		2		bronch. chron. convulsae
12	Marnixstraat	13 221			19/m		Morbilli
13	Angeliusstr	13 100					Dolz
26	Tuinstraat	13 28	4	11	77		Degeneratio cordis

<https://archief.amsterdam/inventarissen/scans/5185/2.2.1.1.1.11.70/start/80/limit/10/highlight/3>
(plaatje 83 van de 121)

NB. mijn opa van Teffelen en zijn oudere zus Agatha zijn decennia later in de Tuinstraat nr 111 geboren.